

An abstract painting by Tadeusz Kantor, featuring a dense, chaotic composition of thick black lines and gestural brushstrokes. The background is a mix of muted colors, including shades of blue, purple, red, and yellow, with a light beige or cream-colored base. The overall effect is one of intense energy and emotional complexity.

Życie i twórczość Tadeusza Kantora

Spacer Tarnowskimi śladami

1957
Kantor

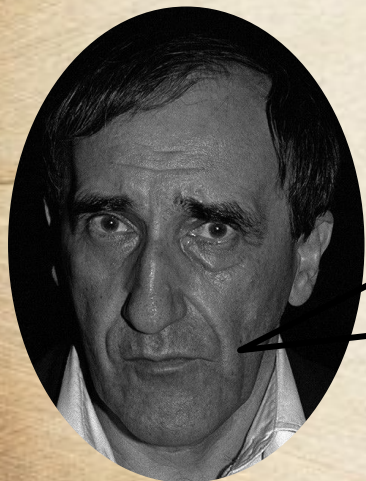
Tadeusz Kantor ur. 6 kwietnia 1915 r. na plebanii w Wielopolu Skrzyńskim (wioska 50 km na wschód od Tarnowa) jako syn Mariana Kantora i Heleny z domu Berger.

Na chrzciny Kantora przybyła z Dębicy Józefa Berger - prababka Tadeusza Kantora oraz wybitnego kompozytora Krzysztofa Pendereckiego (dziadkowie Pendereckiego i Kantora byli braćmi).

Tarnów. Ul. Wałowa.
Walowa-Gasse.

Wielopole było prowincjonalnym, w dużej mierze zamieszkanym przez ludność żydowską miasteczkiem, co sytuowało artystę na pograniczu dwóch kultur.

„To było małe, typowe miasteczko na Wschodzie, z dużym rynkiem, kilkoma nędznymi uliczkami. Na rynku stała kapliczka dla wiernych katolików i studnia, przy której przeważnie przy pełni księżyca, odbywały się wesela żydowskie. Po jednej stronie kościół, plebania i cmentarz, po drugiej synagoga, ciasne uliczki żydowskie i również cmentarz, nieco inny. Obie strony żyły w zgodnej symbiozie. Miasteczko poza swoim codziennym życiem, było skierowane ku wieczności. A wszystkie dzieci wiejskie i z miasteczka malowały, bawiły się w teatr i uprawiały sztukę, wcale o tym nie wiedząc.”

- opisywał Tadeusz Kantor po latach. To wszystko da o sobie znać w najbardziej znanych spektaklach Tadeusza Kantora *“Wielopole, Wielopole”* i *“Umarła klasa”*.

W Wielopolu rodzina Kantorów mieszkała na plebanii z racji pokrewieństwa z miejscowym księdzem, który był bratem babki Kantora.

Ojciec Kantora został powołany do wojska w czasie I wojny światowej, a po wojnie do domu już nie wrócił, został na Śląsku.

Po śmierci księdza i objęciu parafii przez nowego proboszcza, rodzina musiała opuścić plebanie i wkrótce Helena Kantor wraz z dziećmi Tadeuszem Kantorem i Zosią przenieśli się do Tarnowa, gdzie w 1924 roku Tadeusz trafił do ostatniej klasy czteroklasowej Szkoły Ćwiczeń przy Seminarium Nauczycielskim Męskim przy ulicy Kopernika.

Także Tarnów, podobnie jak Wielopole, był miastem wielokulturowym. Chrześcijanie i Żydzi koegzystowali tu ze sobą, co dla artysty było szczególną inspiracją. Da temu wyraz w swoich sztukach, łącząc krzyż i menorę.

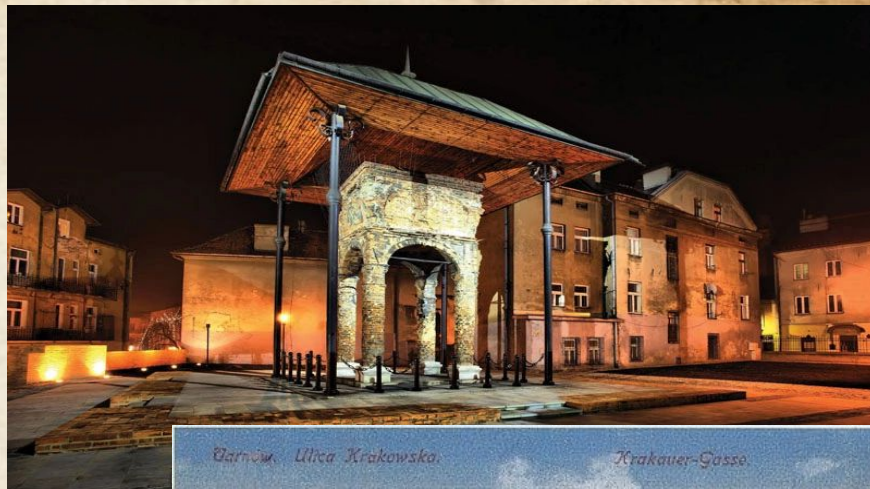
„Tarnów był starym miastem – powie później- z piękną gotycką katedrą, zabytkami i najpiękniejszą w Polsce synagogą”. Niestety synagoga, została wysadzona w powietrze przez hitlerowców w 1941 roku.

Jedyny ocalały fragment to Bima, która mieści się na ulicy Żydowskiej.

Krakowska - w Tarnowie właśnie tam Tadeusz Kantor postanowił zostać artystą i to artystą awangardowym.

Podczas spaceru po ruchliwej ulicy Krakowskiej, narodziła się myśl, aby zrobić obraz, który by się ruszał. Ta idea żywego obrazu już wtedy kryła myśl, aby za wszelką cenę być sławnym, zrobić coś, czego jeszcze nie było.

Przekonanie, że dobry obraz trzeba wyreżyserować popchnęło go w stronę teatru.

I Liceum Ogólnokształcące

Tadeusz Kantor rozpoczął edukację w Wielopolu. Wiejską szkołę, do której uczęszczali uczniowie polskiego oraz żydowskiego pochodzenia.

W roku szkolnym 1925/26 rozpoczął naukę w klasie **1b Gimnazjum im. K. Brodzińskiego**. Jest to **jedna z siedmiu najstarszych szkół** tego typu w Polsce. Powstała w 1559 roku.

I Liceum Ogólnokształcące

Zainteresowania i umiejętności

W ówczesnym gimnazjum obowiązywał wówczas jeszcze XIX-wieczny program filologiczno-klasycywny . Kantor był prymusem z przedmiotów humanistycznych, nawet utrzymywał siebie i swoją ubogą rodzinę z korepetycji z łaciny i greki.

Udzielał się w harcerstwie, w domu ćwiczył na skrzypcach. Od 1932 roku był sekretarzem zarządu czytelni uczniowskiej oraz sekretarzem zarządu kółka fizycznego. Podjął także pierwsze próby malarskie.

ŚWIADECTWO DOJRZAŁOŚCI

Kantor Tadeusz Marja (bin)

urodzony dnia 6 miesiąca kwietnia,
roku 1915 w Wielopolu Skrzyńskim,
województwa krakowskiego
wyznania rzym.-kat.

po ukończeniu nauki w I państwowym
gimnazjum im. Karłowicza Boro-
daińskiego w Tarnobrzegu

do którego był przyjęty na podst.

egz. wst. do kl. I roku 1935, zdawał w czerwcu roku 1933

gimnazjalny zwyczajny egzamin dojrzałości dawnego typu klasycznego wobec

Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, powołanej przez Kuratorjum Okręgu

Szkolnego Krakowskiego w Krakowie

pismem z dnia 10 maja 1933r. Nr. II/4652/33 otrzymał

następujące oceny ostateczne z przedmiotów egzaminacyjnych:

religii	bardzo dobrze
z języka polskiego	bardzo dobrze
z języka łacińskiego	bardzo dobrze

W 1933 roku zdał gimnazjalny, zwyczajny egzamin dojrzałości. Na jego świadectwie dojrzałości z 20 czerwca znajdują się **oceny bardzo dobre z łaciny i greki** („byłem najlepszy w klasie z tych przedmiotów przez wszystkie lata”). Na ocenionym **na piątkę egzaminie pisemnym z języka polskiego** wybrał temat „Próby rozwiązania problemu socjalnego w znanych utworach literatury naszej”.

Piątki otrzymał także z historii, przyrody, filozofii, gimnastyki i religii. Jedynie z matematyki i fizyki uzyskał oceny dobre. Po ukończeniu szkoły rozpoczął studia na Akademii Sztuk Pięknych.

I Liceum Ogólnokształcące

ul. Ks. Skargi

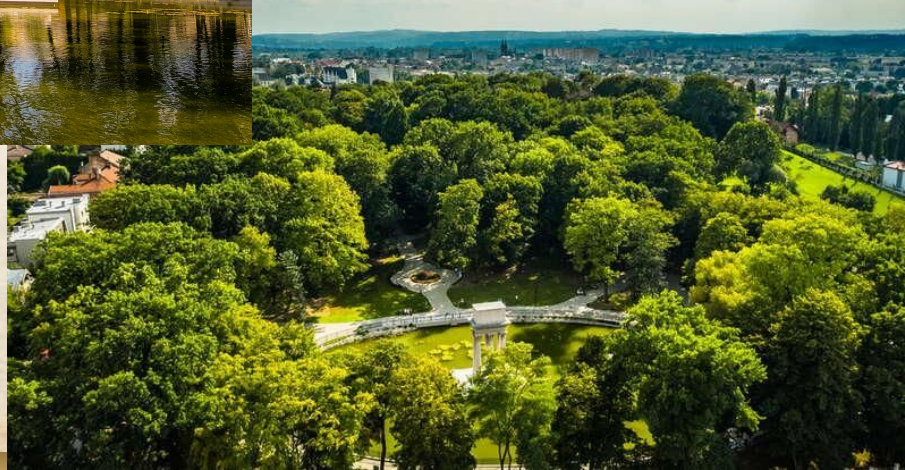
→ <u>Miejsce zamieszkania</u>	→ <u>Rodzina</u>	→ <u>Ojciec Kantora</u>
<p><u>1924 r.</u> W tym miejscu znajdował się dom, w którym zamieszkała <u>Helena Kantor</u> wraz z dziećmi. Rodzina żyła w <u>ubóstwie</u>, mieszkali w dzielnicy, która z tego powodu była nazywana „Dziadowizną”,</p>	<p>Brat ojca Franciszek wydawał w Tarnowie tygodnik „<u>Praca</u>”, starsze siostry prowadziły aptekę, dwie młodsze siostry oraz brat byli tarnowskimi nauczycielami. Dwoje pierwszych dzieci państwa Kantorów otrzymało imiona po bohaterach epopei Adama Mickiewicza: <u>Zofia i Tadeusz</u>.</p>	<p><u>Marian Kantor</u> ukończył studium Nauczycielskie w Tarnowie. Został powołany do wojska w <u>1914</u>, potem został <u>legionistą</u>, brał udział w <u>wojnie polsko-bolszewickiej, powstaniach śląskich</u>. Odznaczany wielokrotnie za bohaterską postawę, aktywnie włączył się w ruch oporu, aresztowany przez <u>hitlerowców</u> długi czas przebywał w <u>tarnowskim więzieniu</u>, po czym trafił do niemieckiego obozu koncentracyjnego <u>Auschwitz</u>, gdzie zginął w <u>1942 roku</u>.</p>

Park Strzelecki

W zbiorach krakowskiej Cricoteki znajduje się najwcześniejsza z zachowanych prób malarskich Kantora z **lipca 1932 roku**. Jako siedemnastoletni uczeń Gimnazjum namalował farbami olejnymi na tekturze Ogród Strzelecki, **mroczny obraz w tonacji niebiesko zielonej z linią drzew pod zachmurzonym niebem**. Inna z wczesnych prac Kantora powstała z inspiracji Jacka Malczewskiego była podarunkiem dla nauczyciela naszego gimnazjum – Józefa Salibilla, profesora matematyki i fizyki.

Park Strzelecki

*„Moje życie,
jego losy,
identyfikowały się z moim
dziełem.*

Dziełem sztuki.

Spełniały się w moim dziele.

*Znajdowały w nim swoje
rozwiązanie.*

*Moim domem było i jest moje
dzieło.*

Obraz, spektakl, teatr, scena.”

Dziś są moje urodziny